

VEAIC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Pe malul Mării de Azov

Foto : I. Karenin (A.P.N.)

DIN SUMAR :

Luna între adevăr și superstiții • Cît de
necesari sînt emoțiile • Vaccin împotriva
cariilor ? • Miracolul perlei • O sută de ani
fără bătrînețe • 250 km de cărți.

35

ANUL XXV

(1276)

29 AUGUST 1969

PROZĂ

Ginduri
lacto-vegetariene

Kirill Lapenkov, un individ înalt și uscățiv, își lua masa de prânz la un restaurant dietetic. Era prost dispus. Ba chiar înspăimântător de prost dispus.

Dar spuneți și dv., poate fi bine dispus cineva care suferă de gastrită și mâncă într-un fel de bodegă transformată în etuvă, unde a comandat un prânz de 43 de copeici? Supă de legume pasate, piure de cartofi, perișoare de carne fiartă în bain-marie, jeleu cu lapte — asta-i o hrană care să-ți dea bună dispoziție? Sigur că te asaltează ideile. Și încă ce idei! Idei triste, pasate, fierse în bain-marie și înecate în jeleu. Idei fără sare.

Nu, nu și iar nu! Organismul i se revolta. Dar în timp ce stomacul lui Kirill Lapenkov acumula alene fadale substanțe nutritive, în creierul lui se desfășura o activitate intensă. Și, pe neașteptate, ideile sale înviară, căpătără sare și piper, deveniră apetisante ca sosurile picante, căpătând savoarea frământurilor de berbec. Iată-le, rezumate pe scurt.

1) Mare ticălos, bucătarul ăsta! Legume pasate, mai treacă-meargă. Dar legume desființate — unde s-a mai pomenit una ca asta? Iar supă de miel, preparată după rețeta gruzină, și-o păstrează pentru el probabil!

2) Medicul ăsta de circă, mare șarlatan! Când diagnosticezi o gastrită, o tratezi ca lumea, nu-i așa? Dar tipul ăsta nu știe decât să prescrie regim alimentar. Doftoraș nenorocit! Mă și miră că și-a luat diploma.

3) Mare păcătos Tocilin ăsta, președintele comitetului sindical. Nu vrea să dea bilete de cură la Kislovodsk. „Tovarășe Lapenkov, dumneata n-ai decât o gastrită, nu-i chiar așa grav. Cu tovarășii care au ulcer, ce-ai vrea să faci?” Mizerabilul! La viitorarele alegeri sindicale, nici nu particip. În semn de protest!

4) Mare birocraț șeful nostru de serviciu, Korolkov. Are și o voce de femeie isterică:

— Tovarășe Lapenkov, ce se aude cu transformatorii ăia? Mai vin sau nu mai vin? N-ai scris la Kerci? De ce?

— Am uitat!

— Ai uitat! Dar să uiți să iei salariul și s-a întâmplat vreodată?

— Ce pisălog! As vrea să-l văd ce-or face dacă ar avea salariul meu.

5) Mare stricac, vecinul meu de palier, Rubinin. O poamă, clasa a întâia. În fiecare noapte, muzică! Și femei care țipă ascuțit! Orgii în toată regula! Și pe mine nu mă invită, canalia!

6) Ce voră scirboasă, anul ăsta! Te înăbuși, fierbi în suc propriu. Căci a crescut radiația solară. Să vezi dacă n-o să chelim cu toții!

7) În general, oamenii orată ocumtore prost. Nu vezi decât bărbați scunzi, pipirii sau burtoși. Fete frumoase parcă nu mai există pe stradă.

8) Hotărât lucru, fotbalistii noștri nu mai știu să joace. Mai bine s-ar desființa stadioanele și s-ar sădi castraveți pe teren. Măcar ar servi la ceva.

9) La televiziune, numai prostii! Îmi vine să dau de pământ cu aparatul.

10) Ce viață de ciine!

S. Loghinov

VITRINA

Un exponent
al romantismului
anti-romantic

Generația poezilor revoluționari de avangardă de după primul război mondial pare să fi fost obsedată de ideea persiflării spiritului romantic. Zămislit într-un climat social și cultural în care vechile structuri se dezintegră treptat fără să se poată întrevădea în amănunt chipul în care se vor constitui altele noi, mulți dintre ei erau copleșiți de valul iraționalis-

In bibliotecă

Foto: I. Berliner (A.P.N.)

mului modern (reprezentat, de pildă, în literatură și artă de futurism și expresionism) ce, reluând la un alt nivel și cu altă tonalitate filozofia romantismului conservator, se străduia să se dea drept însăși justificarea prin excelență, pe planul ideilor, a atmosferei disolutorii a epocii. Dar, spirite progresiste, năzuind spre o altă alcătuire a lumii în care omul să-și afle cu adevărat împlinirea printr-o armonioasă dezvoitare a naturii sale trupești și sufletești, acești făuritori de artă nu se puteau resemna în a succomba sub povara forțelor dizolvante ale unui eu descompus, hărțuit de acțiunile oarbe ale instinctelor și pasiunilor necontrolate, așa cum tindea să-l și făurească haosul realității înconjurătoare. De aceea tendința lor fundamentală a fost de a se sustrage printr-o optică lucidă, distanțatoare, atât de haosul interior, cât și de cel exterior și a-l privi prin laneta de cleștar rece și tăios a rațiunii. Așa se explică ironia acerbă cu care se străduiau să discrediteze sentimentalismul romantic ce devenise pentru ei unul dintre principalele instrumente de mistificare a raporturilor reale dintre oameni.

Prozatorul sovietic Boris Pilniak*) a parcurs și el complicata spirală dialectică a romantismului anti-romantic. Romanul său, *Anul gol*, apărut recent în traducere românească, reprezintă din punct de vedere artistic o adevărată performanță, sugerând fenomenul dislocării sociale produse de Marea Revoluție din Octombrie și de războiul civil ce i-a urmat nu numai prin ideile sale, ci și, după cum observă Alexandru Sever în prefață, prin compoziția, prin structura sa estetică ce are drept principiu dezintegrarea unei presupuse unități compoziționale specifice romanului tradițional, într-o serie de secvențe rapide ce se succed în chip discontinuu și contrapunctiv. Dar de aci nu trebuie să deducem că multiplele planuri și episoade fărâmițate pe care le are de traversat cititorul sînt dispuse arbitrar. Dimpotrivă, romanul posedă un foarte puternic centru local, orașul Ordinii întemeiat, după cit se pare, în urmă cu sute de ani pe o proprietate a prinților Ordinii. În viziunea lui Pilniak el devine un simbol al vechii Rusii. Impresia de discontinuitate provine numai din faptul că autorul schimbă mereu unghiul social și uman din care-și privește centrul său local. Scopul scriitorului este de a ne arăta, prin radiografiile succesive și concomitente, că Revoluția, pulverizînd întregul organism social rusesc în formele lui materiale și spirituale tradiționale, reduce la neant ceea ce mai înainte era so-

*) Boris Pilniak: *Anul gol*, roman. În românește de Marcel Gafton și Igor Blok. Prefață de Alexandru Sever. Editura pentru literatură universală, București, 1969

cotit a fi valoare de nezdruincinat. Înarmat cu un ucigător sarcasm, Pilniak descoperă în „complexele euri” străbătute de „neliniști metafizice” ale prinților și prințeselor Ordinii niște ființe sub-umane, ajunse pe ultima treaptă a descompunerii, în dezgustătoare ipostază de bețivani și prostituate. Acestora, el le opune în chip evident polemic un comunist care își impune „să nu sufere” cînd tatăl său se sinucide pentru că este suferind de cancer și știe că nu are nici o șansă de a supraviețui. Avem de a face aici cu o năzuință spre triumful deplin al rațiunii. Dar o atare aspirație concentrează în ea tot potențialul afectiv uman și-l încălzește pînă la incandescență. Putem oare afirma că, prin forța patetismului ei, nu este substanțial romantică? Fără îndoială că nu.

Romanul lui Pilniak are marea merit de a ne împărtăși experiența unui interoga, a unui „gol istoric”, cum ar spune Bacovia. O lume a pierit și alta nu s-a născut încă. Printre secvențele sale disparate călătorim ca prin vidul din spațiul cosmic; de la depărtare vedem și lumea de pe care am plecat și cea necunoscută încă spre care ne îndreptăm. Iar noi, cititorii, sîntem exact în punctul în care forțele de gravitație dintre ele se echilibrează.

V. Moglescu

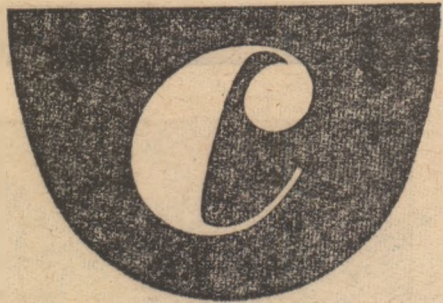
VIAȚA
MANUSCRISILOR

Chamfort inedit

„Habent sua fata libelli”... Acest antic dicton ar putea prea bine să fie astfel adaptat: „Manuscritele au destinul lor”. Într-adevăr, cine ar fi putut bănui că secția de manuscrise a Bibliotecii Lenin din Moscova adăpostește acum, după un lung periplu, niște texte necunoscute — cu aforisme și anecdote — ale moralistului Chamfort. Manuscrisele, care la începutul secolului nostru mai erau încă în Franța, au rămas necunoscute lui Rémy de Gourmont și Léautaud, îngrijitorii unei ediții din *Maxime și cugetări*, *Caractere și anecdote*, apărută atunci în editura *Mercure de France*. Dar în 1908, ele au fost vindute, împreună cu două scrisori de Turghe-niev, unui colecționar rus, de la care, după cincizeci de ani, au fost achiziționate de Biblioteca Lenin.

Într-un număr recent din *Memoriile științifice* ale Institutului pedagogic din Moscova a apărut un studiu de Mihail Toluacev care, după confruntarea manuscriselor cu principalele ediții ale *Maximelor și anecdotelor*, a ajuns la aceste concluzii:

caitea
cartea cartea
cartea cartea cartea
tea cartea cartea cartea
cartea cartea cartea c
cartea cartea cartea cartea
ea cartea cartea cartea c
cartea cartea cartea cartea
ea cartea cartea cartea ca

Albumul pe ale cărui file sînt lipite niște petece de hirtie cu scrisul lui Chamfort a căpătat aspectul pe care-l are astăzi pe la 1870, cînd baronul Feuillet de Conches a intrat în posesia celor din urmă. Pînă atunci foilele pe care Chamfort și-a notat aforismele trecuseră din mînă în mînă. După moartea scriitorului ele au intrat în posesia prietenului său Ginguève, care i-a fost și primul editor. După ce și acesta și-a dat cea de pe urmă suflare, notele au revenit omului politic și literatului Alphonse Denis, de la care le-a cumpărat baronul Feuillet de Conches. Moștenitorii acestuia le-au vîndut Casei Charavay, prin intermediul căreia au fost achiziționate de colecționarul rus.

Albumul aflat la Biblioteca Lenin conține 326 maxime edite și 46 inedite. Dintre acestea din urmă o bună parte nu pot fi socotite ca destul de cizelate spre a figura într-o ediție completată a *Maximelor și anecdotelor*. Ele prezintă interes numai pentru cercetători, cărora le pot da o idee despre etapele travaliului intelectual al lui Chamfort. În cele ce urmează reproducem cîteva din maximele publicate pentru prima oară de Mihail Toluacev.

Ambiția este o vanitate zgîrcită.
Iubirea gloriei este o ambiție vanitoasă.

Este un mare adevăr acela că ne iubim cu adevărat prietenii atunci cînd le iubim cusururile. Ceea ce nu vrea să însemne atunci cînd îi măgulim, ci atunci cînd vedem că aceste cusururi însoțesc mari calități, ceea ce e mai totdeauna adevărat pentru caracterele de o anume mărime.

M... n-o să aibă peste douăzeci de ani spiritul pe care crede că-l are de zece.

Un lăudăros a citit într-o adunare o scrisoare a unei femei ce se afla și ea acolo. Scrisoarea era gingașă și decentă, ceea ce a încurajat-o pe femeie să spună: „Oricine ar fi persoana care a scris scrisoarea, ea nu trebuie să roșească decât pentru adresă”.

Dacă Revoluția nu s-a dezbărat încă de o sută de mici ipocrizii de societate, de veșnicele comedii jucate în saloane, cercuri etc., înseamnă că primul scop al Revoluției a rămas neatins.

— N-o să mai putem afla nicodată cine-i asasinul, — editorul a dat faliment.

MERIDIANE

In patria
linii de aur

In antichitate, Argonauții porniseră spre legendara Colchidă nădăjduind că în îndepărtatul ținut vor găsi mult rîvnita lînă de aur... In zilele noastre nu mai e nevoie însă de o călătorie atît de plină de peripeții; lîna de aur se află la îndemîna oricui, în septentrionalul Leningrad unde, în fiecare an, are loc tradiționalul tîrg de blănuri. Despre pieile cunoscute în genere sub numele de karakul (sau astrahan) specialiștii afirmă că sînt adevărate opere de artă create de natură. Denumirile lor poetice — Kara-gul (trandafir negru) sau Kara-kul (lac negru), Urik-gul (caisă), Șam-cirak-gul (flacără pilpui-

nului de unde și numele dat pieilor în Occident, iar exportarea oilor vii era pedepsită de către emir cu moartea. După 1925, în apropierea orașului Katta-Kurgan a fost înființată o fermă experimentală, unde un grup de specialiști a elaborat bazele științifice ale selecției oilor de rasă karakul. Mai tîrziu, la Samarkand, a luat ființă și un institut special, al cărui cercetători au început să studieze experiența seculară a păstorilor, să „lucreze” asupra rasei și să elaboreze metode raționale de folosire a pășunilor.

La muzeul institutului poate fi admirat astăzi karakulul alb, specie care nu există spontan în natură, „micul karakul”, a cărui piele fină și ușoară, cu ape, este folosită la confecționarea nu numai a mantourilor ci și a vestelor, a fustelor și chiar a costumelor de baie. Depășind barierele impuse de tirania emirului din Buhara oile karakul au trecut după revoluție hotarele republicii, putînd fi astăzi întîlnite în Africa occidentală, Afganistan și Iran. De selecționarea lor se ocupă și specialiștii din Austria și România, Etiopia și Kenya. La Samarkand au loc perio-

motorul de incintă pentru călători prin compartimentul rezervat bagajelor, garderobei, barului și spălătorului.

„Turist-lux” este cel mai scund autobuz din Europa. Avantajele pe care îl oferă această trăsătură sînt o viteză mai mare și o stabilitate sporită. Motorul de opt cilindri și 170 de cai putere asigură mașinii o viteză de 100 km/h.

PRODUCȚIE
CINEMATOGRAFICĂ

Prima dragoste

O nuvelă din literatura clasică rusă, plus un actor german, plus o pariziană de profesie manechin, plus un dramaturg englez, plus un operator suedez, plus un producător american, plus un decor maghiar — total general: filmul „Prima dragoste”.

Autorul nuvelei este marele Turgheniev; actorul german este Maximilian Schell, bine cunoscut și de publicul nostru din peliculele „Sechestrații din Altona”, „Topkapi” etc.; dramaturgul englez este John Osborne, cel care a scris „Privește înapoi cu minie”, dar care acum interpretează un rol în film; producătorul american este Barry Levinson, care debutează în această meserie; pariziana-manechin este Dominique Sands, în vîrstă de 19 ani; operatorul suedez este Sven Nykvist, colaboratorul preferat al celebrului Ingmar Bergman; decorul maghiar este un sătuc de lingă Lacul Balaton, care și-a păstrat atît de fidel trăsăturile tipice secolului XIX, încît poate fi ușor luat drept stațiunea balneară din Rusia în care și-a plasat acțiunea Turgheniev.

Primul tur de manivelă s-a dat în luna mai și se prevedea că filmările vor dura un an, deoarece nuvela acoperă toate cele patru anotimpuri. Dar vremea care, în ultimele patru luni, a efectuat salturi neobișnuite, oferînd plod sumbre de iarnă și lumini pastelate de primăvară, a redus considerabil perioada planificată și lucrul se apropie de sfîrșit.

Subiectul povestirii este simplu și totodată dramatic: un elev de liceu se îndrăgostește pentru prima oară în viață, dar cea pe care o iubește îi respinge sentimentele, preferîndu-l pe propriul lui tată. Adolescentul este interpretat de John Moulder Brown, în vîrstă de 16 ani, student la un conservator de artă dramatică din Londra. Rolul tatălui îl revine lui Maximilian Schell, cel al fetei lui Dominique Sands, în timp ce John Osborne intruchipează un poet de provincie care scrie versuri revoluționare.

Maximilian Schell, care asigură și regia filmului, s-a ținut cu rigurozitate de textul nuvelei, nepermițîndu-și decît o singură modificare: a mutat epoca în care se desfășoară acțiunea (1830—1840) mai aproape de noi, la începutul secolului XX. Motivul (așa cum l-a furnizat unui reporter al cotidianului „International Herald Tribune”): „Imediat după 1900, tulburările sociale au început să zguduie liniștea lumii burgheze... În rest, cine ar putea să-l rețușeze pe Turgheniev?”

„Prima dragoste” prilejuiește așadar șase debuturi: ale lui Brown, Dominique Sands și Osborne ca actori de film (e drept că dramaturgul a jucat multă vreme teatru, interpretînd la 19 ani partitura lui Hamlet), al lui Schell ca regizor, al lui Levinson ca producător și al lui Nykvist ca operator la o peliculă care nu-l aparține lui Bergman. Ca să nu mai punem la socoteală satul de lingă Balaton, care joacă, pentru prima oară în existența lui, rolul unei localități rusești.

DOCUMENTARE

250 km de cărți

In 1893, călătorind de la Samara la Petersburg, Lenin s-a oprit pentru cîteva zile la Moscova. Acolo a vizitat biblioteca; cea mai mare sală de lectură cuprindea numai 90 de locuri. Astăzi, în cele 22 de săli ale aceleiași bibliotecii, care a luat numele lui Lenin, studiază zilnic 8 000—10 000 de cititori. In plus, bibliotecii străine sollicită și ele adesea cărți cu împrumut. Printre partenerii constanți se află Biblioteca Congresului din S.U.A., British Museum, ca și bibliotecii din Franța, Brazilia, India și multe alte țări. In februarul acesta călătorește anual în străinătate circa 75 000 de cărți.

Biblioteca Lenin conține 24 milioane de volume. Puse cap la cap, rafturile din depozitul central ar da o lungime de 250 km. Acolo se găsește cîte un exemplar din absolut toate publicațiile apărute în Uniunea Sovietică, adică anual peste un milion de cărți, reviste, hărți și vreo două milioane de ziare.

Dar săliile de lectură ale celei mai mari bibliotecii sovietice au ajuns prea strîmte pentru aflulxul de cititori. De aceea s-a hotărît construirea unei noi clădiri la începutul bulevardului Kalinin. Cele patru etaje de deasupra solului vor adăposti săli de lectură, iar cele două subsoluri — cataloagele și centrul de informații. Distribuirea volumelor se va face mecanic. Instalațiile de transport și livrare au și fost comandate. Cataloagele și listele cu ultimele intrări vor fi întocmite de mașini electronice de calcul.

METODE NOI

Cînd Soarele
e pus la treabă

Un grup de experți în domeniul pescuitului a reușit recent să utilizeze energia solară în scopul conservării peștelui. Problema îi preocupă de multă vreme pe specialiști, deoarece cantitatea de pește distrusă anual de diferiți agenți, între care principalii sînt insectele, se ridică la sute de mii de tone.

Actualmente în porturile pescărești, înainte de a fi ambalat și expedit la destinație, peștele este uscat la soare. Dificultatea era, însă, distrugerea insectelor fără a dăuna cu nimic peștelui. Metoda folosită constă în plasarea acestuia în cutii dintr-un material plastic special, transparent care, expuse la soare înmagazinează în interiorul lor o temperatură de 80 de grade centigrade, suficientă pentru a distruge insectele.

Deocamdată, cantitățile de pește astfel tratate nu sînt prea mari, noua metodă de conservare urmînd a fi extinsă treptat. Important rămîne însă faptul că s-a reușit să se stabilească că o anumită temperatură, obținută prin mijloace naturale și deci fără a fi nevoie de investiții costisitoare, anihilează agenții dăunători, îndeosebi insectele. Se pare deci că obișnuitul procedeu constînd din introducerea peștelui și uscarea lui în mari tunele din cărămizi încălzite va fi înlocuit în curînd pe toate meridianele lumii de căldura solară gratuită și de conținerele din plastic, extrem de ieftine.

Prețioasa rasă de oi necesită o asistență plină de atenție

toare) — sînt cum nu se poate mai potrivite, căci blănurile se prezintă în zeci de culori, de nuanțe diferite: roșii ca vîpaia focului sau galbene ca chihlimbarul, argintii sau aurii sau cu reflexe verzui ca bronzul. Patria tuturor acestor minunății este Uzbekistanul, unde specialiștii au ajuns la o mare măiestrie în calcularea modului cum se face refracția luminii de către lînă.

O treime din teritoriul acestei republici sovietice este ocupat de deșerturi sau zone semideșertice, dominate de un pronunțat climat continental cu maxime de -20° iarnă și +40° vară, în care nici un animal domestic n-ar putea rezista. Dar, de-a lungul secolelor, uzbecii au reușit să aclimatizeze aici rasa de oi karakul care e capabilă să bea apă sărată, se mulțumește cu vegetația sărăcăcioasă a deșertului și suportă la fel de bine frigul ca și căldura.

Înainte de revoluție turmele de oi se concentraseră în emiratul Buharei. Păstorii își transmiteau taina creșterii prețioaselor animale din tată în fiu, „lînă de aur” era vîndută pe piața Astraha-

dic seminarii însoțite de conferințe ale savanților uzbeci, iar specialiștii institutului își împărtășesc experiența în numeroase țări. Karakul, lîna de aur uzbecă, este astăzi căutată și prețuită pe toate piețele lumii, eleganța vestimentară neputînd fi despărțită de numele ei.

INDUSTRIA
DE AUTOMOBILE

Turism cu confort

Relatam cu cîteva luni în urmă că, de pe malul riului Oka, mașina „Turist-lux”, construită la uzina de autobuze din Pavlovsk, a pornit spre Franța, mai precis spre Nisa. De mai mulți ani, în pitorescul oraș de pe Coasta de Azur se organizează saloanele automobilistice care trec în revistă cele mai noi modele de mașini. Am anunțat la vremea lor și pe cîștigătorii ediției din acest an al marilor competiții: laureat a fost și „Turist-lux”. In cele ce urmează vom cunoaște mai de aproape ultimul vîlstar al uzinei de pe Oka.

Autobuzul „Turist-lux” este, după cum ne arată și numele, destinat excursioniștilor. Tot numele ne spune că este o mașină elegantă, cu un grad mare de confort: fotoliile rabatabile permit turistului să se odihnească într-o poziție comodă și, în plus, fiecare două scaune formează o cabină separată. In interiorul autobuzului există un sistem complex de iluminare; din plafon se revarsă o lumină dulce și suficient de puternică. Tot în tavan sînt montate becuri albastre, cu întreprător separat, pentru veghea de noapte. Călătorul care dorește să citească pînă seara tîrziu poate folosi lampa individuală cu suport mobil, care își difuzează razele numai pe filele cărții. Confortul din interiorul mașinii este completat de garderobă, spălător și un mic bar.

Suspensia roților asigură autobuzului un mers lin. Zgomotul motorului a fost considerabil diminuat izolîndu-se

calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală

— Dulapurile astea în perete sînt formidabile!
Desen de A. Nekrasov

MIRACOLUL PERLEI

Înșir'te mărgărite... un basm adevărat

Terasa mobilă de pe acoperișul hotelului „Otani” — care cuprinde tot etajul 16 — execută într-o oră, împreună cu mesutele restaurantului, așezate de-a lungul peretelui de sticlă, o rotație completă. De pe această terasă se deschide măreață întreaga panoramă a Tokioului.

În timp ce prin față i se perindă astfel încet luminile celui mai mare oraș din lume, oaspetelui i se oferă o băutură pe care sigur n-a mai încercat o niciodată. Un cocteil, numit „Perla”; într-o cupă largă, cu mai multă gheață decât lichid, odihnește, pe o petală de trandafir, o perlă.

— Exact ca în cupa Cleopatrei la festinul cu Marc Antoniu. își exprimă printr-o glumă uimirea oaspetele, căruia nici prin minte nu-i trece că perla poate fi veritabilă.

Și totuși este. În felul acesta i se amintește turistului străin că se află în țara perlelor.

Cîndva a scris despre asta și Marco Polo, din relatările căruia a aflat Occidentul pentru prima oară de existența Japoniei.

„Au aur din belșug, v-o spun eu, și nu-l exportă nicăieri... Și perle există din abundență, trandafirii și foarte frumoase, rotunde și mari; ele sînt la fel de scumpe ca acelea albe. Au de asemenea și alte pietre prețioase. Inzestrată înșulă, nici nu-i poți înșira toate bogățiile!”

În ce privește aurul, Marco Polo s-a mulțumit să reia relatările altora. În schimb, dacă-i vorba de perle, putem adăuga fără nici o exagerare că realitatea întrece capacitatea de plămuire a călătorului medieval. Căci nici în basmele cele mai năstrușnice nu se pomenește de treizeci de camioane de cite trei tone fiecare, încărcate vîrf cu perle... Și, totuși, recolta anuală obținută de Japonia din apele ei teritoriale se cifrează la 90 de tone de perle selecționate. Aproape toată cantitatea e exportată, aducînd țării un venit de 60 milioane de dolari.

Perla e o abatere patologică de la normal, la fel de puțin caracteristică pentru organismul stridiei ca pietrele în ficatul omului. Pentru ca într-o moluscă să se formeze o perlă, trebuie înlăturate cîteva condiții. Mai întîi, acest lucru se produce cînd sub valvele scoiciei pătrunde un fir de nisip; în al doilea rînd, intrusul trebuie să intre complet în corpul gelatinos al stridiei, fără să-i rănească, însă, organele interne și în sfîrșit, trebuie să antreneze cu el în interior o fărîmă din țesutul exterior al moluștei, capabil, să elaboreze sidef. Acest țesut începe să acopere corpul străin cu niște straturi trandafirii, formînd treptat perla...

Cerceii Cleopatrei

Misterios dar al naturii, perla l-a uimit pe om din cele mai vechi timpuri. Și nu încape îndoială că ea a fost cea dintîi podoabă scumpă adoptată de strămoșii noștri. Ne putem lesne imagina încîntarea lor cînd, deschizînd valvulele unei scoici spre a extrage din ea molusca comestibilă, descopereau în trupu-i opac o perlă sclipitoare.

E totuși greu de precizat unde și cînd a intrat omul pentru prima oară în contact cu perla. Istoria antică menționează de pildă un festin dat de Cleopatra în cinstea lui Marc Antoniu. Printre bijuteriile reginei Egiptului, cea mai frumoasă era o pereche de cercei alcătuiți din două enorme perle în formă de pară. Dorind să-l uimească pe Marc Antoniu, excentrica regină — povestește Plinius — a dizolvat într-un pahar cu vin, chiar în fața lui Antoniu, una din neprețuitele perle și a băut prețiosul lichid în sănătatea oaspetelui. (Specialiștii afirmă însă că o perlă atît de mare nu s-ar fi putut

dizolva în mai puțin de 48 de ore și nu în vin, ci în oțet).

Dar relatarea gestului Cleopatrei nu e prima mențiune scrisă despre perle. Există însemnări care atestă că locuitorii vechiului Babilon se indeletniceau cu pescuirea de perle în Golful Persic încă acum douăzeci și șapte de secole. Mărturii și mai vechi despre perle cuprind „Vedele” — cărțile sfinte ale vechii Indii. La primirea în casa brahmană, novicelui i se prindea la git o perlă, ca talisman împotriva tuturor relelor. Războinicii din vechea Indie, care-și împodobeau scuturile cu perle, credeau și ei în puterea supranaturală a mărgăritarelor. Frumusețea perlei a fost cîntată și de celebrele poeme

epice: „Mahabharata” și „Ramayana”. Și chinezii au cunoscut perlele din vremi străvechi. O lucrare din secolele III-II î.e.n. consemnează astfel că cel mai de seamă dar primit de legendarul împărat Yui, care a domnit acum 42 de secole, a fost o perlă. Rangul dregătorilor din China feudală era marcat de o bilă prinsă de acoperămîntul capului. Bilele erau șlefuite din jad, peruzea, coral, dar, evident, cea mai prețioasă era socotită bila din perle.

Vechea Grecie a aflat de existența perlelor prin intermediul fenicienilor. Apoi cultul perlei s-a răspîndit la romani. Iulius Cezar a încercat chiar să se folosească de pasiunea pentru perle spre a pune capăt scăderii natalității. El a interzis femeilor fără copii să poarte podoabe din perle. De altfel, după unii autori, campania lui Iulius Cezar în Britania a fost determinată de zvonurile că depărtata insulă ar fi foarte bogată în perle.

În Evul Mediu principalii beneficiari ai prețioasei podoabe erau altarele bisericesti. În secolul XIV moda perlelor a cuprins, cu o furie nemaipomenită,

toată Europa. Orice ceremonie din înalta societate, nuntă, turnir sau numirea unui episcop, se transforma într-o paradă a perlelor. Pe aproape orice portret feminin din vremea aceea se poate vedea un colier de perle.

Pînă în secolul XV, cînd a fost descoperită actuala metodă de șlefuire a diamantelor, cu alte cuvinte pînă la apariția briliantelor, perla a ocupat primul loc între pietrele prețioase, urmată de smarald, rubin și safir.

În secolul XVI cele mai celebre perle au fost cele oferite ca zestre Caterinei de Medici, cu prilejul căsătoriei ei, în 1535, cu ducele de Orléans, devenit mai tîrziu regele Henric II. Mai tîrziu Caterina a oferit aceste perle Mariei

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj,
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj-reportaj i

rea de ama există în Japonia din vremuri imemorabile.

De ce este ea practică aproape exclusiv de femei? Pentru că se spune că femeile rezistă mai mult sub apă — că țesuturile lor adipoase le apără mai bine de frig. S-ar putea să fie așa, dar nu asta-i totuși principala cauză. Bărbații erau solicitați în general de ocean; ei trebuiau descori să-și părăsească casele chiar o jumătate de an, lăsînd în grija femeilor copiii și gospodăria. Cum femeile își căutau hrana în apropiere, neputînd să se depărteze de casă, ele se scufundau pe fundul golfulurilor, așa cum prin părțile noastre gospodinele se duceau sau chiar se mai due în pădure după ciuperci sau fragi.

După izbînda lui Mikimoto, pescuitoarele de perle au primit în plus și misiunea de a îngriji culturile subacvatice. Ele așează scoicile operate, în rînduri egale, pe fundul golfulurilor liniștite.

Citiseam de mai multe ori că veșmintele albe ale scufundătoarelor îi sperie pe rechini, dar că vitezele femei cad adesea victimă caracatițelor. De aceea, la prima ocazie le-am rugat pe scufundătoarele japoneze să-mi vorbească despre înfruntările lor cu caracatițele, cel mai mare dușman al căutătorilor de perle din Golful Persic și lîngă țărmurile Ceylonului. Dar ama au izbucnit în ris. Așa cum aveam să află de la ele, în toată istoria acestui meșteșug nici o scufundătoare japoneză n-a avut de suferit din pricina rechiniilor. Iar în ce privește caracatițele, ama nu se tem de ele ci, dimpotrivă, le vinează. Căci specia de caracatiță, de mici dimensiuni, care trăiește în apele Japoniei, este o pradă foarte căutată. Japonezii consumă tentaculele animalului fie crude, fie fierte. Iar uscata, caracatița e socotită o delicatasă.

În timp ce vorbeam cu ele, ama mi-au oferit stridii coapte.

— Consumați cit mai multe „fructe” ale mării și veți fi sănătos ca noi — mi-a strigat o scufundătoare în vîrstă.

Și, într-adevăr, scufundătoarele sînt foarte sănătoase. Se scufundă pînă la 60 de ani, iar între 60 și 70 de ani le învață pe fete cutezătoarea meserie. Satele de pe țărm sînt pline de bătrîne trecute de 80 de ani, care nu suferă de nici o boală; atîta doar că după 40 de ani ama încep să surzească și de aceea vorbesc tare...

Jumătate de miliard de intervenții chirurgicale

Ca să se obțină, parcă din nimic, 90 de tone de perle pe an e nevoie în primul rînd de Japonia cu natura ei, iar în al doilea rînd de oameni ca japonezii, capabili să investească mult talent și meticulozitate în operații care cer o extrem de mare precizie.

Astăzi există în Japonia 12.000 de operatori, cu alte cuvinte 12.000 de specialiști care știu să introducă un corp străin în moluște. La început nu mi s-a părut că-i o cifră enormă, dar dacă te gîndești mai bine înțelegi că e vorba de 12.000 de chirurși cu experiență, dintre care fiecare face zilnic între 400 și 800 de operații, de 12.000 de bijutieri, cărora li se cere mai multă măiestrie și precizie decât giuvaerșilor care montează perlele în aur și argint.

— Priviți, întrebați și apoi încercați să faceți și dv. la fel, mi s-a spus după ce am fost poftit în secția de operații, sanctuarul producției de perle. Veți înțelege mai bine cum stau lucrurile. Sacrificăm pentru dv. o sută de scoici. Dacă măcar o pereche va supraviețui, vom socoti că e bine. O să vă faceți butonul din ele.

Înainte de a fi aduse în secția de operații, scoicile suportă o primă in-

V. Ovcinnikov

(Continuare în pag. 11-a)

BRAZILIA

Șerpii și oamenii de la Butantan

Clădirile celui mai mare centru de fabricare a serului împotriva mușcăturilor de șerpi se răsfață într-un splendid parc, inconjurate de o luxuriantă vegetație tropicală. Turistii se îmbulzesc în jurul volierelor, pe fundul cărora mișună șerpi veninoși. În ultimii ani, centrul de la Butantan, cîndva un mic institut, s-a transformat într-un oraș original, în care fiecare casă își datorește existența veninului. Originala instituție a fost înființată în 1899 de celebrul biolog brazilian Vital Brazil, care și-a început cariera ca simplu vînător de șerpi.

Dar să ne întoarcem o clipă cu gîndul la Brazilia de la sfîrșitul secolului XIX. În junglele uriașei Amazonii începuse să pătrundă omul. O armată de muncitori înainta tot mai mult în adîncul pădurii spre a recolta laptele de hevea. Febra cauciucului pusese stăpînire pe toată țara. Șuvoaie de imigranți, debarcați în porturi, se împrăștiau în întreaga Brazilie. Zidul compact al hățiturilor tropicale se prăbușea sub loviturile securilor, eliberînd mari suprafețe pentru plantațiile de cafea și trestie de zahăr. Dar jungla lupta, nu ceda ușor — frigurile tropicale și miriadele de țînțari îl sileau deseori pe om să bată în retragere. În semiobscuritatea încărcată de umiditate a pădurii tropicale rămîneau mii de morminte anonime. De cele mai multe ori, moartea era pricinuită de cumplita mușcătură a șerpilor veninoși din nemărginita junglă a bazinului Amazonului. În fiecare an se înregistrau circa 100 000 de mușcături (dintre care 20—40 la sută cu deznodămînt tragic). O cifră impresionantă pentru o țară care nu avea pe atunci decît ceva mai mult de zece milioane de locuitori. Pentru apărarea vieții oamenilor trebuiau dar luate măsuri urgente. Și guvernul i-a cerut lui Vital Brazil să organizeze un institut care să sprijine populația în bătălia împotriva primejdiosului dușman.

Metoda care dădea temelii să se creadă că în scurt timp „colții veninoși” ai Amazoniei vor putea fi făcuți inofensivi fusese elaborată de un discipol al marelui Pasteur, doctorul Calmette, care descoperise un ser împotriva mușcăturilor de șerpi. Doctorul Calmette inoculase în singele cailor mici doze de venin. În felul acesta, în singele animalului se formau anticorpi, care puteau lupta împotriva toxinelor introduse în organism prin mușcătura șarpelui. Injectat în organismul omului mușcat de un șarpe veninos, serul făcea inofensive toxinele, salvînd victima de la o boală grea sau de la moarte.

De altfel și acum au de suferit anual de pe urma șerpilor veninoși cîteva mii de brazilieni, dar numărul deceselor nu trece totuși de doi la sută. Cum se explică asta? Să se fi imputînat atît de mult pădurile tropicale sau nu mai există șerpi veninoși? Nu, misterioasa și greu accesibilă Amazonie îl întîmpină și acum pe om cu șerpi veninoși și insecte, cu boli cumplite și alte piedici. Dar în momentul de față omul este înarmat cu o cutiuță cu ser și o seringă. În cei 70 de ani de existență a centrului de la Butantan, cele

760 de mii de fiole fabricate în laboratoarele sale au salvat mii de vieți. Neobișnuita colecție de la Butantan cuprinde 200 000 de șerpi, între care multe specii rare și puțin studiate. Recent a fost de altfel descoperită și descrisă o nouă specie. Într-o zi, colaboratorii institutului au observat că în lăzile cu însemnele uneia din marile

pilor expediții centrului de la Butantan instrumente de capturat reptile, contribuie voluntar la rezolvarea grupei probleme Poșta transportă gratuit primejdioasa încărcătură din cele mai depărtate colțuri ale țării. Lăzile sînt deschise de două ori pe săptămînă într-un pavilion special, unde șerpii sînt sortați și apoi repartizați în viitoarea lor „locuință”.

Celebrele voliere deschise nu sînt utilizate decît pentru ca primejdioasele reptile să poată fi văzute de turiștii curioși din fire. În rest, șerpii sînt repartizați, după specii, în încăperi speciale cu climă artificială, în care sînt riguros respectate condițiile de viațuire în sinul naturii, inclusiv o intensă radiație ultravioletă. În consecință, astăzi se recoltează de la fiecare

S. Pereșkolnik

(Continuare în pag. 11-a)

Orchestra îmblinzitorilor de șerpi se prezintă în fața publicului

insule de pe cursul inferior al Amazonului se aflau numai masculi dintr-o specie de șerpi sud-americani sau indivizi cu organele genitale nedezvoltate, deși dimensiunile reptilelor atestau că ele ajunseseră la maturitate. Faptul a fost elucidat de un grup de zoologi de la Butantan, care a organizat o expediție în îndepărtata insulă și a constatat că numărul extrem de mic de femele e singura posibilitate de a menține această specie de reptile în insulă. Altminteri, suprapopularea cu șerpi a insulei, căci de acolo ei nu au unde să plece, ar avea ca rezultat dispariția lor din pricina foamei și a altor cauze. A fost descoperit astfel un nou mecanism prin care natura reglează biosfera.

Cercetătorii științifici de la Butantan elaborează și prepară în laboratoarele lor (excelent utilizate) cinci tipuri de ser, deși metoda de obținere are la bază tot principiul Calmette. Veninul este inoculat cailor începînd cu doze foarte mici, inofensive, pînă se ajunge a li se administra într-o singură repriză doze care depășesc de 80 de ori doza mortală. În felul acesta, de la fiecare cal se recoltează circa 75 litri de singe, din care se obțin cam 1000 de fiole de ser.

Dar pentru a se obține serul e nevoie mai întîi de șerpi vii; de la întemeierea sa și pînă acum prin centrul de la Butantan au trecut peste 550 000 de reptile. În ultimul timp institutul primește anual 20 000 de șerpi veninoși din pădurile și savana Braziliei. Dacă s-ar rezuma numai la forțele lui, pentru capturarea unui număr atît de mare de șerpi, institutul ar trebui să aibă foarte mulți vînători. Dar întreaga națiune braziliană este interesată în activitatea, de o colonială importanță, desfășurată de institut. De aceea, 16 000 de „corespondenți”, care primesc în schimbul șer-

sau laponi, de unde și numele nu prea ospitalerului țînut.

Pînă acum o sută de ani, acolo nu existau orașe iar prin tundra albă iarna și inverzită vara peregrinau saamii, minînd la păscut turine de mii de reni.

Dar după ce în Laponia s-au descoperit zăcăminte de minereu de fier, înfățișarea țării laponilor s-a schimbat cu desăvîrșire. În viața și modul de gîndire ale saamilor s-au petrecut mari prefaceri. Tot mai mulți tineri au început să plece la oraș; cu fiecare an ce trece tradițiile saamilor sînt tot mai puțin respectate.

Saamii sînt un popor original. Limba lor aduce în oarecare măsură cu finlandeza, dar modul lor de viață nu are nimic comun cu cel finlandez. În înfățișarea lor coexistă deopotrivă trăsături mongoloide și europide. Etnograful socotese că tradiționalul mod de viață al saamilor amintește de viața vechilor populații din nordul Europei. Din ferice pentru cercetători, pe alocuri s-au păstrat legende și cîntece saame, cîntece cu text bogat ale păstorilor care au nemurit ca o veche fotografie, ștearsă, îngălbenită de vreme, multe trăsături ale vieții locuitorilor din tundra scandinavă.

Laponia suedeză are un relief neacidat, un peisaj calm și însorit, luminos pînă la transparență, fapt care îl deosebește. Se pare, cel mai mult de peisajul țărilor vecine cu Suedia. Nici chiar ghețarii, ale căror limbi albe și dure se întind în toată regiunea nordică a țării, nu pot stirbi liniile blinde ale reliefului din Laponia suedeză.

Unul din leitmotivele cîntecelor saame sînt păsările. La prima vedere lucrul poate părea curios. Dar nu este. O dată cu venirea verii aerul nordic se încălzește, toate cîmpiile inverzesc, toată suflarea aspiră spre soare. Mai înainte însă ca pămîntul să se acopere cu iarbă și tufișuri, se trezesc la viață din lunga somnolență a iernii bălțile, cu pepiniera lor de insecte dăunătoare. Roiuri de musculițe, care abia și-au desfăcut aripile, încep să se rotească deasupra bălților, apoi, după ce cresc și devin adulte, pornesc să zboare pretutindeni, pricinuind neplăceri tuturor celor ce populează țînutul: oameni, reni și ciini. Atunci intervin păsările, cei mai buni prieteni ai locuitorilor tundrei, dușmanii de moarte ai insectelor. Căci așa cum apele nordice atrag păsările prin belșugul lor de pește, tundra suedeză le cheamă cu roiurile de insecte care se rotește în văzduh într-un număr incredibil de mare. Păsările care trec în zbor peste teritoriul Suediei în acest anotimp coboară în picaj deasupra bălților și își umplu gușile din zbor. După ce se saturează, se îngreunează și se așează pe sol, fără nici un chef să-și continue drumul.

Evident, însă, cel mai mult și mai des sînt totuși cîntăți renii, singurele viețuitoare care dau omului, cum se spune prin partea locului, „greutate în societate”. Nu există lapon care să nu viseze la splendida zi în care să se poată spune despre el: „Oh! Heiki are cea mai frumoasă turmă! Îți amîn-tești cînd n-avea decît cinci reni?” — „Care cinci? N-avea decît patru. Dar ce spun patru, trei, și aceia mici, ba, dacă nu mă înșel era numai unul!” — „Da, Heiki e un gospodar grozav!”.

Laponii nu țîn să aibă case din piatră. Ei îndrăgesc mai mult cerul decît acoperișul, înaltul cer nordic, brăzdat de aripile ușoare ale rațelor și lebedelor sălbatiche; își iubesc mai mult renii, de care atîrnă viața lor și ciinii, care le apără turmele împotriva atacurilor puternicilor lupi nordici, și păsările care ierncază în tufișurile de rododendroni, și primele mlădițe ale vegetației de vară, care cresc vîzînd cu ochii...

(După „Vokrug sveta”)

SUEDIA

Saamii, un popor neobișnuit

În nordul Peninsulei Scandinave, în țînutul unde se întîlnesc hotarele Finlandei, Norvegiei și Suediei, se întind vastele teritorii ale Laponiei. Patruzeci și trei de mii din cei un milion de locuitori ai acestei regiuni sînt saamii

Mama și fiul

• globul
• globul globul
• globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul

Șerpii și oamenii de la Butantan

(Urmare din pag. 9-a)

șarpe de șapte ori mai mult venin decât în trecut, când animalele erau îngrijite cu metode primitive. Eforturile specialiștilor de a prelungi cu orice preț viața reptilelor primite de institut sînt realmente remarcabile. (În toată perioada șederii în crescătorie, de la un șarpe se obțin cam 30—40 miligrame de venin uscat). Noua metodă a „mulgerii” cu ajutorul curentului electric a dat posibilitatea de a se recolta cantități mult mai mari de venin decât înainte. În locul stoarcerii mecanice a conținutului din glandele care secretă venin, ceea ce se solda

deseori cu traumatisme și chiar cu moartea animalului, acum pe mușchii care expulzează veninul se aplică electrozi. Rezultatele sînt spectaculoase. Electrozii produc o contracție a mușchilor și veninul țîșnește în recipientul gata pregătît.

De altfel, veninul este foarte căutat nu numai pentru prepararea serului. Cercetările biochimicilor, ale farmacologilor și medicilor de la Butantan, precum și ale unor specialiști din alte țări, au arătat că gama sa de folosire în medicină este foarte largă, deși încă nu complet abordată. La Butantan sînt acum intens experimentate preparate cu proprietăți curative extrase din venin, un foarte bun calmant și un antihemoragic. În același timp, cercetările specialiștilor de la Butantan au în vedere elaborarea unor metode de luptă împotriva tuturor bolilor care afectează omul în pădurile tropicale.

Miracolul perlei

(Urmare din pag. 4-a)

tervenție, foarte simplă: li se deschid valvele și se viră între ele o pană de lemn, apoi sînt sortate după dimensiuni și așezate în rinduri egale în niște tăvi de tablă.

Secția de operație seamănă cu o sală de clasă, mai exact cu un laborator universitar în care toți studenții fac aceeași experiență. De-a lungul pereților sînt așezate niște mese de lemn. La fiecare masă se află un operator, avînd dinaintea lui o tavă cu scoici, un dispozitiv pentru fixare, o cutie cu bucăți de sidex de diverse dimensiuni, o trusă de instrumente chirurgicale etc.

După ce primesc o sumă de explicații și indicații, sînt rugați să încerc și eu. Mai întii, mi se așează corect minile. Coatele trebuie să fie bine sprijinite, de aceea operatorul nu șade pe un taburet sau pe un scaun, ci într-un fotoliu. Apoi, palmele trebuie să se sprijine cu degetele inelare de marginile scoicii. Numai cînd capetele instrumentelor chirurgicale sînt destul de stabile, pot fi manevrate cu mișcări exacte și sigure.

Așadar, iau o scoică. Valvele, cu marginile spre mine, sînt întredeschise mai puțin de un centimetru și prin acest minuscul orificiu trebuie să operez...

În timp ce stric scoică după scoică sînt urmărit cu inima strînsă de profesorii mei. Zdrobit de oboseală, mă ridic din fotoliu cu convingerea că profanii nu trebuie să se apuce de asemenea treabă, care echivalează într-un fel cu a te opera singur de apendicită după ce ai ascultat explicațiile unui medic. De fapt se socotește că pentru a deprinde cît de cît complicatul meșteșug al minuirii scoicilor în vederea obținerii de perle e nevoie de cel puțin 10.000 de operații prealabile...

Perla depinde, evident, de mărimea bucății de sidex introduse în corpul stridiei. Dar există o anumită limită care nu trebuie depășită. Pentru stridile utilizate cel mai frecvent în Japonia corpul străin nu trebuie să aibă un diametru mai mare de șapte milimetri. Perlele mari au de obicei un diametru de nouă milimetri, iar tot ce trece peste această dimensiune adaugă un plus substanțial de valoare. O perlă cu un diametru de zece milimetri e socotită extrem de mare, iar cele de treisprezece milimetri costă cîteva milioane de yeni...

azi vă prezentăm:

Hanul „PRAHOVA”

organizat de cooperația de consum în incinta Expoziției Realizărilor Economiei Naționale

Se servesc permanent preparate delicioase:

- sarmale muntenești cu mămăliguță
- mititei speciali
- cîrnați de casă
- cîrnați „Prahova”
- pastramă de porc și de vacă precum și vinul casei
- vin negru specialități
- țuică bătrînă
- bere la sticlă.

ELEGANT ÎMBRĂCĂȚAT

cu CONFECȚIILE PRODUSE de

„STEAUA ROȘIE”

SIBIU

- ȚESĂTURI IMPRIMATE
- PIJAMALE
- DIFTINĂ
- FINET
- INDIAN
- ENKA

și

ȚESĂTURI VOPSITE ÎN FIR ȘI ÎN BUCATĂ PENTRU CĂMAȘI ȘI COSTUME PRODUSE DE ÎNȚEPRINDERILE TEXTILE

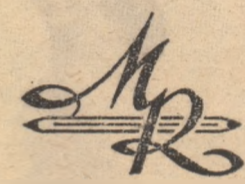
GALATI

Întreprinderea

„Mătasea roșie”

Cisnădie, județul Sibiu,

produce :

- Țesături de mătase pentru căptușeli într-un sortiment variat.
- Țesături de mătase pentru rochiile tratate neșifonabil.
- Țesături sintetice matlasate pentru capote și confecții de copii, hanorace matlasate și căptușeli matlasate.

Uniforme

SARAFANE

BLUZE

COSTUME

ÎN ROCHIȚE - PREȘCOLARI

Școlare

ÎN MAGAZINELE

MODĂ

La plajă... cu vizon și maxifustă

În acest sezon estival marile case de modă occidentale s-au întrecut pe ele însele în excentricitate. Pe plajele în vogă ele au trimis manechine îmbrăcate... cu maxifuste și blană de vizon. În contul anului 1970, pentru care e prevăzută această costumație bizară destinată soarelui marin și nisipului fierbinte. În timp ce pe stradă femeile nu renunță la fusta scurtă (și nici nu vor renunța, după cit se pare), iar la Londra, în vitrinele de pe Carnaby Street, au fost expuse manechine cu spatele complet gol (și cind spunem complet, înțelegem într-adevăr complet, adică de sus până jos), creatorii au extravaganța să ne îmbrace chiar acolo unde nu e cazul.

Cum arată noul complet de plajă? Fustele sînt lungi pînă la glezne, atîngînd nisipul în mers, lejere, aeriene, fluturătoare și transparente ca o perdea, care acoperă fără să ascundă costumul de baie. Ele sînt confecționate

Și totuși clasicul costum de baie continuă să aibă adevăratele lui

dintr-o gamă largă de materiale ușoare: muselină, crep, voal, organdi, batist dantelă. Sau au formă de tunici care cad drept, fiind complet desfăcute pe părți. Manechinele le-au arborat în drum spre plajă și după baie.

O altă categorie de maxifuste sînt cele gitane, foarte largi și crețe, din materiale înflorate sau în tonuri vișdente. Ele au și o variantă scurtă, deschisă în față, care nu se poartă, însă pe plajă, ci seara la dans. În combinație cu un maiou negru cu mineci. Cele mai „fatale” sînt, însă, fustele lungi și lucioase din lame, asortate și ele cu „bikini”-ul, dar de tinute mai curînd băilor de lună decît de soare, date fiind orele nocturne în care se poartă.

Pentru dansul pe malul mării creatorii au mai prevăzut și „pijama de terasă” cu pantaloni atît de largi încît par a fi fuste de odaliscă, confecționate din mătase imprimată. Aceste pijamale se poartă cu un lanț metalic în talie și multe bijuterii de lemn și de oțel: buloane, rulmenți, plus un lăntșor argintiu de odaliscă în jurul gleznei.

Pentru serile reci pe litoral noutatea acelorși creatori e... blana de vizon funs, lungă și ea și prevăzută cu o glugă pufoasă care încadrează fața.

Dar dacă așa va arăta doamna la plajă în 1970, domnul va purta pantaloni foarte strîmți, cămașă de dantelă și o eșarfă de pirat în jurul frunții.

N. Monahova

ȘTIINȚĂ

Cit slăbește un fotbalist?

Un fotbalist aleargă în cursul unui meci cam 5—10 kilometri și chiar mai

mult. El cheltuiește astfel o energie echivalentă cu 1000—1500 de calorii.

Pentru a înțelege mai bine cît înseamnă asta, să facem o comparație: consumul de energie al unui muncitor industrial într-o oră e de 200—250 de calorii, al unui balerin de 400—500 de calorii, al unui cîntăreț de 100—125 de calorii.

Un meci de fotbal îi „costă” pe jucători de la 1,5 pînă la 2,5 kilograme. „Tributul” cel mai mare îl plătesc înaintașii, care se deplasează cel mai mult, avînd ca obiectiv poarta adversă; cea mai mică pierdere ponderală o înregistrează portarii, mai statici prin natura postului lor. Dacă am mai pune la socoteală și energia consumată în timpul antrenamentelor, am înțelege că metafora folosită uneori de ziaristii sportivi; „Fotbaliștii lasă pe teren ceva din ființa lor”, are un sens cît se poate de concret.

De aceea hrana jucătorilor de fotbal este foarte bogată în calorii: 6000 de calorii pe zi.

CURSA SPRE LONGEVITATE

O sută de ani fără bătrînețe

- Care-i limita posibilităților noastre fizice
- Îmbătrînim de la 30 de ani
- Farmacologia omului sănătos
- O longevitate de un secol?

Institutul de cercetări științifice în domeniul culturii fizice din Moscova este o originală instituție medical-pedagogică ce se ocupă cu problemele sănătății omului și ale resurselor lui fizice. Resurse care sînt uriașe, cum a arătat ultima ediție a Jocurilor Olimpice din Mexic.

Grandiosul experiment mexican a pus, într-adevăr, în lumină nebanuite posibilități ale organismului uman. Antrenamente speciale au permis să se obțină în unele cazuri rezultate de-a dreptul fantastice în condițiile grele ale foamei de oxigen și ale enormei tensiuni nervoase. Să ne gîndim, de pildă, la săritura în lungime de aproape 9 metri a lui Bob Beamon sau la secunde de sprinterilor.

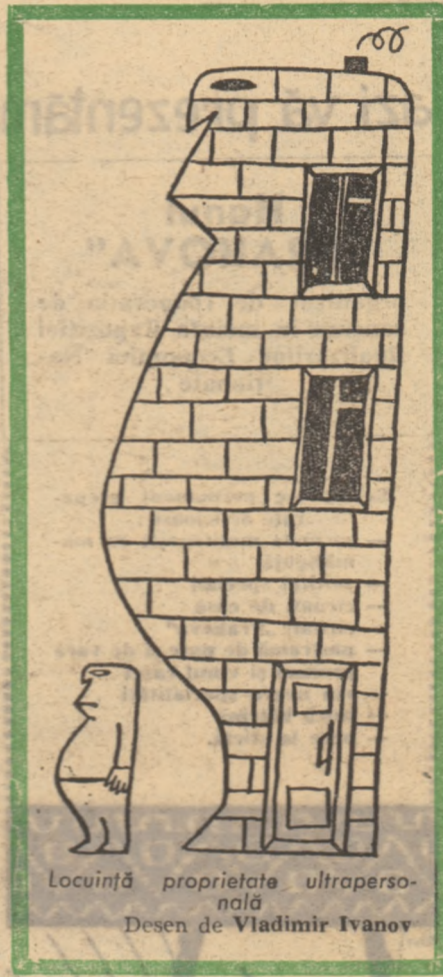
Dar care-i limita posibilităților omenești? Această întrebare pe care înaintea și-o puneau mai ales specialiștii suscită acum interes în multe cercuri ale opiniei publice. Căci cultura fizică s-a dovedit capabilă de adevărate minuni, în afară de cele exclusiv sportive. Iată câteva exemple. Mici doze de radiație au un efect de șase-zece ori mai mic asupra indivizilor bine antrenați, care sînt mai rezistenți și la acțiunea substanțelor nocive, fac față mai ușor eforturilor cerute de munca în uzinele cu temperaturi înalte, în mine etc. Observații minuțioase făcute de specialiștii institutului pe un mare număr de subiecți i-au condus la concluzia amară că mușchii celor ce nu practică cultura fizică încep să îmbătrînescă la treizeci de ani. Greu de crezut, și totuși așa este: schemele obținute cu ajutorul unor aparate speciale indică clar fenomene de fanare a musculaturii la oameni de treizeci de ani care ignoră cultura fizică. În fine, există o dependență directă între activitatea de creație și cea fizică. Mișcarea e un adevărat elixir al vitalității și capacității intelectuale. Dar viața modernă ne condamnă la tot mai puțină mișcare. Iată de ce cultura fizică trebuie să cuprindă toate straturile și toate vîrstele societății.

Ținînd seama de aceste probleme și de multe altele, institutul moscovit pune la punct un sistem de educație fizică aplicabil la scara întregului popor. Se prevede ca sistemul să fie introdus prin 1970—1971. El va cuprinde norme de sănătate diferențiate pe vîrste: copii, tineri, adulți, bătrîni.

Dar pînă atunci institutul face o experiență interesantă în orașul bașkir Salavat, studiînd la scara întregului oraș problema unui regim de viață științific fundamentat. O odihnă activă bine organizată, o rețea deasă de terenuri de sport, cultura fizică rațional practică au dus la scăderea morbidității la Salavat, la creșterea capacității de muncă și a activității populației. În momentul de față economiștii includ cultura fizică în planurile întreprinderilor, știînd că ea va da roade. Populația Salavatului cumpără acum de șase ori mai mult inventar sportiv pe

cap de locuitor, decît în oricare alt oraș sovietic.

Îngrijindu-se de resursele fizice ale omului, specialiștii institutului se ocupă în același timp și de posibilitatea de a-i prelungi viața. Un grup de oameni de vîrstă mijlocie care au urmat un program special au întinerit simțitor. Sistemul cardio-vascular și-a îmbunătățit activitatea, organismul a început să consume mai mult oxigen, capacitatea de muncă a crescut. Iar o nouă știință, farmacologia omului sănătos, va permite, ni se spune, în condițiile unui regim alimentar corect și ale unei vieți active, să se abordeze problema sporirii longevității pînă la 100—120 de ani. Institutul elaborează o serie de preparate care fac posibilă dirijarea fiziologică a proceselor vitale. Aceste preparate — substanțe cu proprietăți regeneratoare — normalizează procesele biologice, activitatea anumitor organe după mari sollicitări fizice și nervoase. Ele deschid, afirmă inventatorii lor, o porțiță pentru studierea experimentală a problemei refacerii inimii după infarct.

INTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv; mai ales dacă ea este de interes general.

„Baby-test”, de la 0—1 an

I.

Cum se poate aprecia prin metode simple dezvoltarea psihică a unui copil de la naștere pînă la vîrsta de 1 an?

Silvia Șerban — Cal. Griviței 163 — București

R.

În ultimul timp au fost puse la punct numeroase metode — așa-numite „baby-test” — pentru urmărirea evoluției psihice a copilului mic. Pentru „uz familial”, dăm aici un tablou sumar de indici care permit aprecierea dezvoltării simțurilor copilului, a mișcărilor lui, cu alte cuvinte a evoluției sale psihomotorii.

La o lună: copilul tresare la orice zgomot puternic, întoarce capul cînd i se atinge obrazul, caută cu gura sfîrcul sau biberonul, își fixează ochii la o lumină mică, preferă apa dulce celei amare, zîmbește.

La două luni: învață să ridice capul stînd pe burtă, privirea începe să fie

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
og dialog dialog dialog a
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog. di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialoa dialo

mai stabilă, întoarce capul după zgomot, gungurește.

La trei luni: face primele mișcări de a atinge obiectele cu mîinile, reacționează la cuvintele care i se adresează prin zîmbet și mișcările brațelor și picioarelor, recunoaște vocea mamei, poate să stea pe burtă, sprijinindu-se pe coate, scoate primele sunete.

La patru luni: pus pe burtă, se ridică sprijinindu-se pe palme, se întoarce singur pe spate, ridică bine capul de pe pernă, pipăie, apucă și ține jucării adecvate și obiecte, recunoaște de unde provine sunetul, rîde tare, gungurește îndelung.

La cinci luni: se mișcă liber, șade sprijinit și stă în picioare susținut; cînd i se dă un obiect nou, îl aruncă pe cel pe care îl avea înainte, reacționează prin țipete cînd i se ia jucăria, recunoaște părinții și pe cei din jur, scoate primele sunete articulate.

La șase luni: șade singur, ținîndu-se de un obiect, începe să se tirască de-a bușilea; ținut în brațe, mîncă bine cu lingurița; pronunță „ma”, „da” și alte silabe.

La șapte luni: poate să șadă drept și fără sprijin, face singur încercări să se ridice fără să-și piardă echilibrul, pronunță mai multe silabe, rîde în hohote cînd ne jucăm cu el.

La opt luni: se apropie singur de jucăria care îl interesează, cere să fie luat în brațe, începe să înțeleagă vorbirea, începe să indice diferite obiecte arătate de cei din jur (lampa, ceasul, radioul, etc.).

La nouă luni: stă în picioare sprijinit de marginea patului, privește cu interes jucăriile, ocupîndu-se de ele, merge susținut de ambele mîini, mîncă singur o bucată de piine, execută unele ordine care i se dau: „dă-mi minuța”, „fă pa-pa” etc.

La zece luni: stă drept, susținut sau nesusținut, începe să meargă sprijinit de un scaunel sau susținut de o singură mînă, atrage atenția celor din jur asupra sa, înțelege denumirea unor obiecte și oameni, imită pe vîrșnici, pronunțînd unele silabe, imită bătaia tobei și lovește cu lucruri.

La unsprezece luni: stă singur în picioare, umblă fiind sprijinit puțin, se joacă adunînd obiecte, numește cu o silabă diferite obiecte, pronunță primele cuvinte cu sens.

La douăsprezece luni: se ridică drept și merge sprijinit sau singur, bea singur dintr-o ceașcă, își amintește repede de conținutul unei cutii pe care a mai văzut-o, deschide o cutie, trage spre sine un obiect, cercetează din ce e compusă jucăria, așează cu atenție diverse cuburi sau obiecte unul lingă altul, pronunță primele 4—5 cuvinte compuse din două silabe.